

NOVES DADES DE LA VILA REIAL DE PALS: Una vila desconeguda

PALS : UNA VILA REIAL ABANS DEL 1503.

Hi ha gent que diu que Pals esdevé vila reial a partir del 1503, però ja ho era molt abans. Va a corts i apareix esmentada tan ella com el seu port en diverses informacions en diferents llibres, documents i fonts escrites diverses.

Segons Camps i Arboix, als segles XIV i XV hi ha dues circumstàncies que marquen el màxim esplendor dels ports marítims i vil·les reials com ho eren Figueres, Palamós i Pals i la Coral Cuadrada al seu llibre : “ La mediterrània, cruïlla de mercaders” cita el següent tot i fent referència als ports de la costa:

“ Amb menors proporcions, viatges a Mallorca i Menorca, litoral Valencià- València, Alacant i Múrcia, centres italians- Gènova i Venècia- i ports catalans- Cotlliure, roses , Pals, Tarragona, Tortosa.”

Ens podem fer una idea llavors de la importància comercial que devia tenir el port de Pals en relació als demés ports.

LA TOPONÍMIA CATALANA, CASTELLANITZADA: la confusió i desidentificació dels indrets

Aportarem una nova evidència que mostra com hi ha llocs i indrets que des de fa segles i fins l'actualitat són castellans però que originàriament el seu topònim era català, la qual cosa prova que aquell indret o territori estava sota legislació de la corona catalano-aragonesa.

EL “CABO DE PALOS” DE MURCIA ERA “EL CAP DE PALS.”

Sens dubte, per tot el que ja sabem i tot el que anem aprenent de nou, els noms dels indrets van modificant-se per qüestions històriques i polítiques, obeïnt als desitjos dels qui governen. En una altra època històrica, moltes places van perdre el seu nom originari quan van ser substituïdes per la “*Plaza de la constitucion*”, de fet encara el mantenen. Si fem un estudi acurat i atent de la toponímia cartogràfica, veiem com hi ha hagut un procés de castellanització de moltes viles o indrets que han acabat duent a una desidentificació dels personatges i dels fets històrics que succeïren en realitat.

La toponímia, essent en un inici catalana passa a ser castellanitzada per motius diversos.

El nom de “Pals i Palos” són les dues cares d'una mateixa moneda. El topònim “*Palos*” és la castellanització del topònim “*Pals*” i si bé és cert que existeixen dues viles diferents (una a Huelva i l'altra a l'Empordà) que així s'hi diuen, també és cert que ha estat esmentada per alguns cronistes el nom de “Palos” fent en realitat referència a la vila de Pals (d'Empordà).

Donat que sabem que ens falten documents, s'han falsificat i versionat d'altres i manquen tots aquells que haurien de ser-hi però no hi són però sobretot davant de tanta evident i certa tergiversació i alteració del fet històric del descobriment d'Amèrica, estem ara si en el dret de fer la següent afirmació:

La historigrafia oficial no té un argument verosímil que pugui també GARANTIR que la història que se'ns havia explicat fins ara era més VERÍDICA i FONAMENTADA que la que la darrera generació d'investigadors HA TROBAT. Tots són prou intel·ligents per veure com el discurs historicista del “*Colón genovés, lanero inculto al qual se le otorgan títulos nobiliarios y el de Almirante de la mar Oceana*” no té una base sòlida de recerca rigurosa i contrastació de dades.

Per tant, anem a fer una mica de llum enmig de la foscor....

Comprovem a través de diversos documents com efectivament han castellanitzat al llarg del temps noms que originàriament eren catalans. Trobem que el Cap de Palos (de Murcia) es deia originàriament “CAP DE PALS”, escrit en català. Ne'n parlen els següents llibres i documents:

- Al llibre “ *Congrés internacional de toponímia i onomàstica catalanes*” s'esmenta que a Santa Pola hi ha el “Cap de Pals”: un séc o sigui un cim de muntanya sota l'aigua. S'hi accedeix des de la Costa.
- Al llibre “ *El ocaso cuatrocentista de Valencia en el tumultuoso mediterraneo, 1400-1480* “ d'Andrés Diaz Borrás, un llibre del CSIC hi diu: “ Este año se vieron tres fustas en aguas de Cartagena, se trataba de una fusta grande y dos más pequeñas, que ponian Proa a CAP DE PALS...”
- A “ *El reino de Mallorca y el mundo Atlàntico (1230-1349)*” d'Antonio Ortega Villoslada ens diu com “... in loco vocato Cap de Pals quandam chocam...”
- I també ens apareix referenciat el Cap de Pals a la obra de Joaquim miret i Sans i Mª Teresa Ferrer. “ *Itinerari de jaume I , el conqueridor*” i diu així: “ ... B. de Lloranch, Tarragoní, per a penyorar el rei de Granada i els seus subjectes, fins a la quantitat de 6.000 bizancis d'argent, per la raó de la pirateria que li feren alguns granadins amb una nau al Cap de Pals...”

Però potser el document més antic on apareix en català- el cap de Pals - de Múrcia és a la **carta nàutica d'Angelino Dulcieri o Dulcert** feta a Mallorca el mes d'agost de l'any 1339 tal i com hi consta a la llegenda que hi ha en el seu peu. Aquesta carta nàutica és anterior a la d'en Cresques de l'any 1375. Recordem que els catalans sota les hostes de Jaume I el conqueridos són qui repoblen Múrcia entre d'altres llocs, així doncs és evident que la toponímia d'aquells indrets fos la dels conqueridors.

Angelino Dulcieri o Dulcert- Feta a Mallorca el 1339.

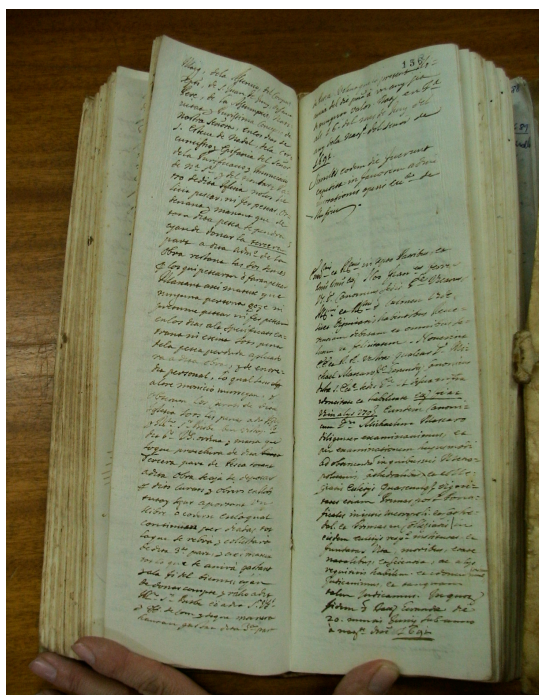
ALGUNES NOVES APORTACIONS DOCUMENTALS SOBRE LA VILA DE PALS:

De la “Geografia general de Catalunya de Botet i Sisó, dirigida per Francesc Carreras i Candi trobem de Pals la següent informació:

A la pg. 647. ... “ A més de l'església parroquial dedicada a St. Pere, hi havia en l'hospital de la vila una capella, al present en runes, dedicada a Sant Domingo; en lo molí, foa y al N. da la vila, una capella, també derruïda, dedicada a Sant Antoni, y en lo vehinat de St. Fruytós una petita església dedicada al sant que li dona el nom; al costat d'ella se va començar a edificar una altra més espaiosa que la substituís però va quedar sense acabar.”

La família Pere, molt estretament vinculada amb el Rey Ferran al Catòlic la trobem documentada a Pals. A les escriptures del molí de Pals hi consta el Sr. Miquel Pere doctor en drets i protonotari del rei Ferran el Catòlic.

A l'arxiu diocesà de Girona hi trobem diversos documents que ens parlen de Miquel Pere i d'altres personatges de l'entorn reial i que mostren en : “...Miquel Pere, jurista de Girona regent de la tresoreria del rei firma rebut al capítol de la Seu de 11.890 sous, prestats al capità Pere de Rocabertí, 5 març de 1463. “

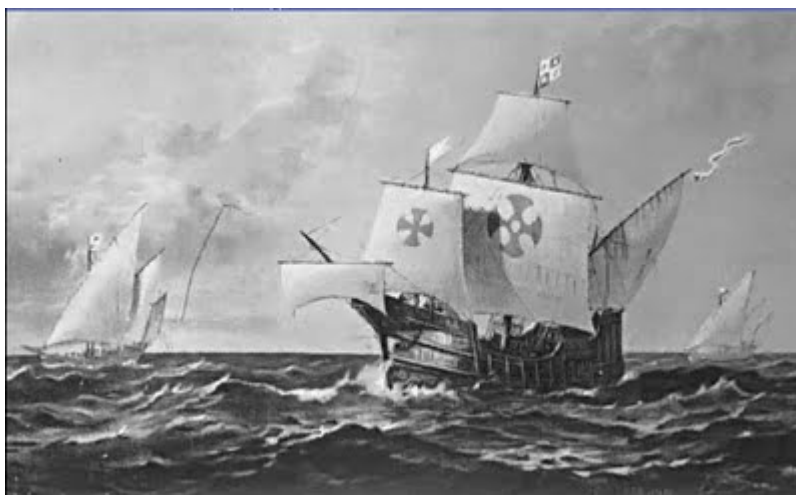
Pere de Rocabertí fou el 1er baró de Sant Mori. En el seu castell s'hi hostatjaren **la reina Joana Enriquez i el seu fill i futur rei Ferran el Catòlic**. La reina Joana arribà al castell de Sant mori per prendre el comanament de les tropes durant la cruenta guerra civil que s'esdevingué a l'Empordà durant els anys 1462-1472 .

La reina Joana Enriquez, mare de Ferran el Catòlic, fou Sra. de Pals

Per tant, tenim a personatges com en Miquel Pere, en Joan de Gamboa- tal i com ens ha ben assabentat el nostre company Narcís Subirana- , els Pinzón que també estan documentats a Pals donat que venen amb d'altres militars portuguesos amb Pere IV el conestable i s'hi estableixen, tenim el port de Pals retrobat l'any passat a través de documents notariais a l'arxiu de la corona d'Aragó de Barcelona, i amb una utilització ininterrompuda des dels segles XII i XIII segons ens diuen les diferents cròniques existents, lloc des d'on parteixen vàries expedicions capitanejades per diversos reis, lloc també des d'on gent de la Torre de Pals, marxen amb Jaume I el conqueridor a repoblar Ibiza.

Per tant, la vila de Pals era una vila reial amb un port reial on s'hi trobava tota la noblesa vinculada amb el rei i des d'on es feien - via marítima- , totes aquelles transaccions comercials com es feien a qualsevol altre vila marinera de la costa catalana .

LA NACIÓ CATALANA VA PRENDRE POSSESSIÓ DEL NOU MÓN:

A la biblioteca de Catalunya hi ha documents, escrits i cròniques que parlen de com fou la NACIÓ CATALANA la responsable del descobriment d'Amèrica i aquests llibres – testimonis d'aquests fets- segueixen esperant ser tinguts en compte pels historiadors i per tota la gent que investiga el tema del Descobriment d'Amèrica.

En donarem tan sols un d'exemple: A “ *Discursos varios de historia , con muchas escrituras reales antiguas y notas de algunas de ellas*”, en Diego Jose Dormer cronista d'Aragó del segle XVII ens explica com “ ... *Siendo legítimo y verdadero sucesor el rey de sus invictos progenitores los Serenísimos Señores Condes de Barcelona, y reyes de Aragón, los cuales con su NACION CATALANA libraron estos Reynos del infiel yugo mahometano, y fabricaron y conservaron la Monarquia de tan dilatados reynos como hemos visto por mas de setecientos años que van del 1er Vifredo hasta estos tiempos, con solo la sangre y tesoro CATALAN, comprehendiéndose en el nombre CATALAN todos los desta Corona pues a todos los llamaban CATALANES, como hemos referido...*”

Per tant, els comtes de Barcelona i els reis d'Aragó – formen i constitueixen la NACIÓ CATALANA.

Finalment i com a colofó final d'aquestes noves aportacions, destacarem una troballa de gran importància que vam fer a la biblioteca Martiana de Venècia on el cronista i historiador Venecià coetani a l'Almirall Cristòfor Colom – en Domenico Malipiero - que viu i és conèixedor de la informació sobre el descobriment d'Amèrica diu com l'armada del Rei el Catòlic pren possessió del Nou Món “ **in suo nome** “, és a dir en el seu nom. **Recordem que Ferran el catòlic era el rei de Catalunya-Aragó.**

Eva Sans
CERCLE CATALÀ D'HISTÒRIA